

EDITORIAL

Punte peste secole

Constantin D. Aricescu - Înalta Curte de Justiție înaintea opiniei publice [republicare din 1866, București, Tip. Lucrătorilor Asociați, Pasagiulu Român]

Amicului meu G. I. Vernescu

Amice, eți dedicu ție acestu protestu allu meu către curtea ce fără appelu contra Curții de Cassațiune; ție, apărătorulu neinteresatu allu familie Ciocârdia in procesulu Mareșu-Ciocârdia; ție, amiculu meu de collegiu; ție, unulu din iluștrii apărători ai celloru slabi și nedreptățiți.

Pe lângă recunosctința familie Ciocârdia, acceptă, amice, o strângere de mână cordială din partea

*Amicului teu
C. D. A.*

De unu annu apprope, de la unificarea legislațiunii Principatelor, Curtea de Cassațiune a inceputu a fi uă adevărată instituțiune; și putemu dice, cea mai seriosă, cea mai durabile din tote creațiunile nostre; căci, înainte de unificare, in cursu de veri uă patru anni, această curte nu era de cătu unu simbolu politici: pentru cuventulu că legea ensăși, obiectulu jurisprundinței, nefiindu încă unificată, acesta curte nu presinta unu elementu efficace de cimentarea unirii prin unificarea jurisprundinței. Putemu deră dice, fără a ne inșela, că de unu annu apprope, avemu uă curte de Cassațiune, in totă puterea cuventulu

Cum 'și a implinitu acesta curte înalta sa missiune, in acestu timpu?

E destulu a spune că, in cursu de veri uă trei lune, această curte a pronunțiatu

trei hotărîri, desapprove de opiniea juristilor.

Toți cunoscu trista publicitate dată de *Jurnalulu Judiciar*, și de *Trompeta Carpaților* procesulu Ghica-Peret.

Mulți sciu trista impresiune produsă de hotărîrea curții de Cassațiune in procesulu Bățcovenulu-d-na Duchateau, care sperămu că și acella va vede lumina in currendu.

La 3 Martiu currente se judică totu de curtea de Cassațiune recursulu făcutu de d. Nae Mareșu din Fefeleei, districtulu Buzeu, contra familie Ciocârdia, totu de acolo.

Recursulu d-lui Măreșu era făcutu contra actulu prin care tribunalulu de Buzeu executasse uă hotărîre a fostei înalte curți. Processulu judecatu de acea curte era pentru hotare de moșia, nu pentru chiar dreptulu de proprietate, pe care dreptu litiganții nu și-lu contestau; era de pricină numai messurătorea, cum se va vede in considerentele curții, reproduse mai la valle.

Fosta înaltă curte dedesse, la 1846, uă hotărîre; cu ocasiunea impedicării adducerii la indeplinire a acellei hotărîri, fosta înaltă curte a datu, la 1855, unu jurnalulu esplicătoru hotărîrii executorie; tribunalulu de Buzeu, la Sept. annulu espiratu, a executatu hotărîrea esplicătoare, făcendu actu de astă executare.

Ettă părțile înaintea curții de Cassațiune. D. Nae Măresu dice că executarea tribunalului este făcută contra jurnalului esplicătoru allu fostei înalte curți de la 1855; famillia Ciocârdia susțiune contrariulu. D. Mareșu cere cassarea actului de executare allu tribunalului; famillia Ciocârdia cere respingerea recursului; seu, cellu pucinu, trămiterea causei înaintea curții de Appel, ca singură competente, dupe art. 372 și 400 din procedura civile, a cerceta deca executarea este bine seu reu făcută de tribunalu.

In acesta stă processulu ce avu a judica curtea de Cassațiune la 3 Martiu, annulu grației 1866.

Din nenorocire, eu eramu parte interessată in acestu processu, represintându, ca consângine, dreptulu familliei Ciocârdia; și me simtu induoitu nenorocitu că nu potu chiâma in adjutorulu meu puternica voce a Jurnalului Judiciar, pentru escellentulu cuventu că redactorele acestui jurnal, d. Petre Grădiștianu, a fostu avocatulu părții adverse.

Vrendu-nevrendu, trebue să me făcu eu einsumi juristu; sarcină nu atât de grea, in facia hotărîrii de la 3 Martiu, și in facia legiloru și a Bulletinulu curții de Cassațiune, cari vorbescu de sine.

Vomu deschide mai ânteu Bulletinulu acestei curți, spre a vede cum a procedatu acestă înaltă curte in casuri analoge.

In holărîrea curții de Cassațiune No. 149, din 21 Augustu 1863, citimu următoarele considerante:

„Considerându că acesta curte nu este chiămată de legi a deslega impedicările relative la punerea in lucrare a hotărîrilor date de instanțele inferiori, care, dupe art. 6 din legiuirea desvoltătoare, §. 9 a art. 261 din reglementu, pentru impedicări, sunt chiămate a le deslega elle enseși;

Considerându că cererea de faciă privesce la uă impedicare relativă a hotărîrii dată de curtea înaltă, care nu mal

funcționeză acum; și a căreia atribuțiuni, dupe spiritulu art. 76 din legea organică a curții de Cassațiune, sunt acum date curților de Appel, in calitatea lori de instanțe cari dau hotărîri definitive; apoi, in vederea acestoru considerente, etc.”

In hotărîrea curții de Cassațiune No. 213 din 19 Octobre 1863, citimu următoarele considerente:

„Considerându că jurnalulu Înaltei curți, ce se atacă de către d-na Clincenca, este uă inchiăiare deslușitoare a inchiăiării selle din annulu 1856; prin urmare, ca una ce face parte din acea hotărîre, se consideră și densa ca uă hotărîre;

Considerându că, dupe art. 37, N. 5 allu legii curții de Cassațiune; acesta curte n'are competență a se pronuncia de câtu numai assupra unoru assemene inchiăiări, făcute de tribunalile și de curțile de Appel, eră nu „și de Înalta curte, etc.”

In fine, mai in tote hotărîrile curții de Cassațiune, aflâmu următorulu considerentu:

„Considerându că midloculu invocatu este uă cestiune de fapt și curtea nu judecă in fondu, etc., așa deră, urmeză, din celle espuse, că numai tribunalile și curțile de Appelă sunt competenți a deslega impedicările ca unele ce sunt chiămate a cerceta fondulu: că curtea de Cassațiune nu pote deslega impedicările ivite assupra executării hotărîrilor instanțieloru inferiori, neputendu cerceta documente, examina planuri, ș'a da jurămentu, etc. că prin urmare, curțile de Appel ce inlocuescu pe desființata Înaltă curte, elle sunt in dreptu a judica executările hotărîrilor acestei curți; că in fine, jurnalele deslegătore nu sunt hotărîri deosebite, ci facu unu singuru corpu cu hotărîrea executorie, pe care o deslușesce.”

Ettă jurisprudința curții de Cassațiune de la 1863! Să vedemii acum jurisprudința acesteî curți de la 1866.

Copiăm considerentele diu hotărîrea curții de Cassațiune in processulu Mareșu-Ciocârdia, de la 3 Martiu 1866.

„Assupra midlocului de cassare, că, prin actulu de executare, făcutu de supleantu și approbatu de tribunalu prin jurnalulu No. 2274, relativu la executarea hotărîrii Înaltulu Divanu din 1846, cu No. 52, a căruia impedicare s'a deslegatu prin hotărîrea deslegătore a Înaltei curți din 1855 cu N.404, s'a commisu unu escessu de putere, și s'a resturnatu hotărîrea Înaltei curți cu No. 404, admițendu tribunalulu că trupulu de pămentu numitu Zilistea este allături cu Itu, proprietate totu a recurrintelui, și intre Itu și Brostenii: in vreme ce Înalta Curte a fixatu situațiunea trupulu Zilistea, și a hotărîtu că este allături cu Cepa și Mocescă, eră nu allături cu Itulu;

Avendu in vedere că, cu adducerea la indeplinire a hotărîrii Înaltulu Divanu din 1846, No. 52, însărcinându-se membru acellui tribunalu, acesta, in annulu 1850, prin relațiunea dată, a propusu impedicare, pe cuventu că din hotărîncia cu annulu 7205, și acea din 1806 a moșiei Broscenii, proprietate a monăstirii Bradu, se dovedesce că Zilistea, unulu din trupurile arrettate in hotărîrea velișiloru boeri din 1817, este in cea-l-alta parte; și se stăpenesce ele frații Măreșu, pe lîngă trupulu moșiei loru, ce portă numirea de Itu;

Avendu in vedere că curtea înaltă, căreia i s'a suppusu spre deslegare acesta pedică, prin hotărîrea N. 404 din 1855, hotărâsce că trupulu Zilistea nu pote fi allături cu Itulu, nici in altă parte de cătu allături cu Cepa și alte numiri de trupuri: căci se constată că judecata a

fostu pentru unu trupu de moșia cu mai multe numiri, in care intră și Zilistea; și ast-feliu urmeză a se da frățiorii Măreșu dumetate din a treia parte din toții trupulu moșiei, alcătuită de trei numiri „Mocescă, Zilistea și Cepa, in otarulu dejosu, la unu locu, unde-și are stăpânirea:

Avendu in vedere că supleantulu tribunalulu, care a fostu însărcinatu cu executarea acestei deslegătore hotărîri a înaltei curți, prin actulu seu de executare, lămuresce că trupulu Zilistea se găsesce și allături și in capulu¹ (1) trupuriloru Cepa—Mocescă, intre moșia Itu și moșia Broscenii a monastirii Bradu; contrazicere evidente și resturnătore testulu hotărîrii înaltei Curți.

Avendu in vedere că tribunalulu, prin jurnalulu atacatu, voindu a proba că lucrarea supleantulu seu este conform cu otărîrea deslegătore a Înaltei Curți din 1855, a intratu in desbaterea și interpretatea documenteloru părțiloru litigante; cu alte cuvinte, a facutu totu aceeași confusiune ca și membrulu prin lucrarea din 1850;

Considerându că chiāmarea tribunalulu „nu era alta decâtu a examina daca lucrarea supleantulu este, seu nu, conformă testulu hotărîrii înaltei curți din 1855: căci „singurulu actu pe care tribunalulu urma a-lu ave de normă, spre a-și intemeia observările selle, in privința actulu de executare, severșitu de supleanții, era numai „hotărîrea din 1855, prin care s'a resolutu uă-dată pedica ce se făcuse in annulu 1850 de către membrulu său; și prin care „s'a deslușii modulu de executare allu hotărîrii din 1846 a înaltulu Divanu cu Nr. 52 și situațiunea trupulu Zilistea;

¹ Actulu de executare nu dice și allături și in capu ci allături cu Itu, in capulu Mocescă căci, pe facia pământulu ori iu capu ori la coste, este totu allătore; și înalta curte n'a avutu în vedere la 1855 planulu acestei moșie, ca să vedă că Zilistea nu este acolo unde o presupune curtea, adică lipită de Cepa unde e moșia Gradi (proprietate străină);

ci in capulu Mocescă, allături cu Itu. De aci a provenitu tota incurcatura și străgânirea de 20 de anni; și chiar pentru acestu cuventu, curtea Appelativa era in dreptu a rectifica errorea Înaltei curți; și totu curtea de Appelu va fi chiāmată a deslega currendu această pedică, rectificându errorea necalificabile a fostei Înalte curți.

Considerându că hotărîrea din 1855 lămurește, în termenii cel mai categorici, ca Ceba, Mocescă, Ziliștea formează unii trupu cu mai multe numiri, între cari intră și Ziliștea; și că acellu trupu numitu Ziliștea nu pote fi allături cu Itu²;

Considerându că tribunalulu, approbându lucrarea supleantului și susțîindu că acellu trupu numitu Ziliștea se afla allături în „capu cu Ceba și Mocescă, între moșia Itu a recurrentului și Broștenii a monastirii Bradu, face unii adevăratu escesu de putere; căci restornă hotărîrea Înaltei Curți, care este ca lege pentru executarea hotărîrii din 1846 a înaltului Divanu;

Considerându că atātu actulu de executare allu supleantului, cătu și jurnalulu tribunalulu inchiăiatu pentru verificarea acei lucrări, fiindu resturnătoru testului hotărîrii din 1855, sunt suppusse cassării, în baza art. 36, partea II, alin. 2 și a art. 37 alin. 5 din legea organică a acestei curți;”

Pentru aceste motive, curtea, casează jurnalulu tribunalulu de Buzeu și trimite cestiunea înaintea tribunalulu de Prahova, etc.”

Dupe jurisprudența curții din 1866 urmează:

1. Că verificarea executării unei hotărîri nu trebuie a se mai face de instanța care a pronunțiatu acea hotărîre, cu reserva de recursu, se înțelege.

2. Că curțile de Appelulu nu mai ținu locul fostei Înaltei curți, în pricina executării hotărîrilor date de acea curte, căci ensăși curtea de Cassațiune a luați assupră-și această sarcină;

3. Că hotărîrea deslușitoare nu mai face unu singuru corpu cu hotărîrea executorie (vedi considerantulu allu cincelea).

Cu unu cuventu, jurisprudența curții de Cassațiune din 1866 este contrariă jurisprudenței acestei curți din 1863, aveidu duo messure și duoe cumpene!

E dreptulu acestei înalte curți a schimba jurisprudența sa, dupe voință; deră e dreptulu **opiniunii publice** a appreția faptele selle.

Curtea de Cassațiune însă trebuie, vrend nevrendu, a se întorce la 1863; și cuvântulu este simple:

Dupe jurisprudența din 1866, această curte este nevoită a judica fără a cerceta; a intra în fondu fără a ave mijloce d'a examina fondulu; a dice că executarea s'a făcutu bine seu reu, fără să o cunoscă, fără să potă compara documentele și hotărniciele părților, fără să potă da cărți de blăstemu unde aru cere trebuința, fără să potă orondui cercetări în facia loculu; cu unu cuventu, fără să potă pune în lucrare nici unulu din mijlocele dupe care se verifică uă executare de natura celei de facia.

Deră este ceva mai gravu! Curtea de Cassațiune procedendu a judica precum m'a judicatu pe mine, e nevoită a călca legea; căci ettă ce dicu articulu 372 și 400 din procedura civile:

Art. 372. Hotărîrile definitive pronunțate de tribunali, se voru executa prin mijlocirea loru.—Deca hotărîrea definitivă este a unei curți, cererea de executare se va adresa la acea curte care o va executa prin tribunalulu care a judicatu în prima instanță.

Art. 400. Cererile incidenți, opozițiunile și tote celle-l-alte contestațiunil cari s'ar rădica assupra execuțiunii silite, seu între părți seu de către cei d'allu treilea intervenenti ori opponenți, se voru

---

² Pe ce temei? fiindu-că o dice curtea Înaltă? Deră curtea trebuia să consulte planulu și documentele și să vedă dacă numai Ceba și Mocescă insummeză 1500 stînjini cătu regulează ensuși jurnalulu esplieătoru din 1855; căci dupe textulu acestui jurnalulu se scamotează întregu trupulu Ziliștea, de 394 stînjini ast-feliu că din 1500 stînjini

constatați de tote instanțele, rămănu numai 1108. Deră uă bucată de pământu de 394 stînjini nu este unu „hăpu de aur” care se pote lesne inghiti; este unu hăpu de „aqua tofana” ce va costa scumpu atātu pe adversarul nostru, cum și pe toți aceia cari-lu voru sprijini, contra legii.

adresa la tribunalului seu asigura și prestigiul autorității judiciare și interesele justițiabililor.

Dacă ni s'ar obiecta că prin acesta s'ar vătăma chiar prestigiul autorității suverane a Inaltei curți de Justiție, amu pute răspunde:

În locu d'a creea suveranității cu prestigiu *pe creditu*; în locu d'a *scompta* dorita autoritate legitimă a accellor suveranități, n'ar fi ore mai biue să îngrijimu a forma, dupe puțință, elementele din care se compunu a-celle suveranități? Nu e ore invederatu, pentru toți, că responsabilitatea colectivă nu devine reale de câtu încependu de la responsabilitatea individuale?

Prin simpla și inoffensiva modificare a art. 61 din legea curții de Cassațiune, această înaltă curte, constituită ea însăși gardianu vigilente allu autorității selle, ar da justițiabililor mai mare garanția; ar face unu mare serviciu justiției române, serviciu reclamatu imperiosu de frumosulu principiu allu inamovibilității, pe care amu dori să'lu vedemu câtu măi curendu întinsu la tote curțile și tribunalile din România.

Sperăm că însăși înalta curte de Cassațiune, în interessulu seu ș'allu societății, va fi cea d'ânței a stării lângă puterea publică care are inițiativa legiloru, ca să vie îndată la cameră cu unu proiectu de lege care să modifice articolulu în cestiune.

Nota redacției: Constantin D. Aricescu s-a născut la 18 martie 1823, la Câmpulung Muscel, și a decedat la 18 februarie 1886 la București. Istoric, prozator, dramaturg, poet, publicist și om politic, C.D. Aricescu se naște într-o familie înstărită, burgheză, fiind fiul serdarului Dimitrie Aricescu și al Elenei Chiliașu, ceea ce îi permite să beneficieze de o educație aleasă. Urmează cursurile școlii naționale din Câmpulung și apoi pe cele ale Colegiului Sf. Sava din București între anii 1837-1844. Activează în mai multe domenii și anume inginer de poduri și șosele, copist

la Ministerul de Finanțe, director al Arhivelor Statului, în perioada 1869-1876, revizor școlar (1877-1879), director al Domeniilor Statului și al Tipografiei (Imprimeriile Statului), avocat, redactor și administrator al ziarelor „Român”, „Pressa” și „Buciumul”, colaborator al mai multor publicații cum ar fi „Reforma”, „Naționalul”, „Trompeta Carpaților” sau „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, director al internatului Matei Basarab din Câmpulung. Activează ca revoluționar pașoptist, lucru care l-a costat luni de detenție la Snagov (1850) și Văcărești (1863). Aflând de existența unui imn slugarnic la adresa rușilor, în speță al generalului Duhamel, consideră că este dator să de bun român și june progresist să demaște „protectoratul perfid al țarului”, astfel, creează imediat un contra-îmn manifest, intitulat, sugestiv, „Blestemul României contra apăsătorilor ei”. Pentru răspândirea și intenția de a-l publica, a fost condamnat și închis la Snagov în ianuarie-decembrie 1850. Ca deputat în Adunarea ad-hoc (1857) de la București, desfășoară o intensă activitate unionistă, fiind secretar al comitetelor locale și coordonatorul celui din Câmpulung-Muscel. În timpul domniei lui A.I. Cuza este deputat și susținător fervent al politicii reformatoare a domnului. Debutează în 1846 în „Curierul românesc” și publică mai multe poezii cu iz revoluționar: „Rugă libertății” sau „Libertate României”, în timpul evenimentelor din 1848 și un volum de „Memorii”, scrise în detenția de la Snagov. Editează mai multe volume de versuri, scrie despre viața monahală, făcând mai multe observații critice la adresa acesteia. C.D. Aricescu este autor al unor piese de teatru cu caracter satiric, patriotic, educativ, cele mai multe reprezentate la teatrul pe care l-a fondat la Câmpulung (1846) dar și în alte orașe, precum și la Teatrul Național din București. Ca istoric, elaborează prima monografie a orașului său natal, „Istoria Câmpulungului, prima reședință a României” (1855-1856). Publică, într-un volum, mai multe documente referitoare la revoluționarii pașoptiști: „Capii revoluțiunii de la 1848, judecați prin propriile acte” (1866), „Istoria revoluțiunii de la 1821” (1874), prima monografie a mișcării de la 1821, în care un rol important îi este rezervat inițiatorului Tudor Vladimirescu, Corespondența secretă și acte inedite ale capilor revoluțiunii de la 1848, în trei volume (1873-1874). Lucrări memo-

rialistice: "Memoriile mele", despre care s-a amintit mai sus, "Biografia mea", "Procesul și exilul meu la Snagov". Pașoptist din eșalonul doi al literaturii române, spirit extrem de cultivat, plin de idei novatoare, C.D. Aricescu

a fost atent la mișcarea literelor și mentalităților epocii, activismul său fiind dublat de o înțelegere specifică a militantismului scriitoricesc. (pentru detalii, a se vedea *Jurnalul de Argeș*, numărul din 10 martie 2011)